

Georgia Pedersen om Charlotte Schrøder

Tidsskriftet "Kvinden og Samfundet"

årgang 21 nr. 3 - 6. februar 1905

"Kvinden og Samfundet" begyndte at udkomme i 1885 og udkommer fortsat. Tidsskriftet udgives af Dansk Kvindesamfund, stiftet 1871 af bl. a. ægteparret Mathilde og Fredrik Bajer. Frem til 1899 udkom bladet med 8-12 numre årligt. Herefter overgik det i en periode til at være et ugeblad, for så igen i 1902 at ændre udgivelsesfrekvens til ca. 22 numre årligt.

"Kvinden og Samfundet"'s målsætning var fra starten af at skabe debat og oplysning om kvindernes stilling i Danmark. Og siden, da Dansk Kvindesamfund havde konsolideret sig med kredse rundt om i landet, at være et bindeled mellem dets mange medlemmer.

Elisabeth Grundtvig var bladets første redaktør fra 1885-86.

Fru Charlotte Schrøder

Af: Georgia Pedersen

Fru Charlotte Schrøder født d. ²⁹/9, 1842 - død d. 11/11 1904

*De Minder, som i Blund i Hjertet hvilte
Og ventede på at høre Ordet: Bliv!
Nu, da Du selv er død, de fanger Liv.*

D. R.

Jeg tænker, det er gået mange af Fru Charlotte Schrøders Venner, som det er udtrykt i dette lille Vers om hende, at Minderne netop nu ved hendes Død er kommen mere levende frem om hende end nogensinde før, og som Savnet føles dybt ikke alene i hendes Hjem, men i hendes store Vennekreds, titter Minderne frem og gør Hjerterne varme og taknemlige ved at føle, hvad hun var for enhver af os, der havde den Lykke at kende hende og være mellem hendes Venner.

Kan jeg vist desværre næppe tegne noget fyldigt Billede af hende, så kan måske enkelte Minder fra Samlivet med hende flette et Par Blade i Krandsen, vi alle gerne vil lægge på hendes Grav.

Siden jeg i Sommeren 1866 var Elev på Askov Højskole, har hendes venlige, moderlige og kærlige Øje fulgt mig til stor Glæde og Hjælp gennem mange forskellige Forhold, og skønt jeg først lærte hende at kende, da hun 23 År gammel alt havde været Højskolefrue og Husmoder i Askov 1 År, har hun så tidt fortalt om sine første Barndoms- og Ungdomsår, at jeg synes, jeg har kendt hende også før 1866.

Hun er, som de fleste af Læserne ved, født Wagner, Datter af Oberst M. C. F. Wagner og Fru Margrete Sofie Charlotte Wagner, født Monthey, som i de første År af deres Ægteskab

boede i Rendsborg. - Der, „på Uffe hin Spages Ø“, blev deres ældste Datter Charlotte født og tilbragte sine første Barn-
domsår i et godt og kærligt Hjem; men at der under de
sørgelige, urolige Forhold i Hertugdømmerne lige før Krigen 48
tidt måtte trange og mørke Tider i en dansk Officers Hus, har
hun allerede den Gang haft et levende Indtryk af.

Da hendes Moder, som i mange År havde sit Alderdomshjem på
Askov Højskole, der fejrede sin 70 Årsdag, skrev Datteren i et
kønt lille Digt om de tunge Dage før Krigen: „Da elskede Moder
just Dannebrog og lærte de små som ved højlys Dag, hvor
herlig den er, den danske Sag“. I samme Digt omtaler hun med
Glæde den Evne, som hendes Moder havde fået i Vuggegave,
og som bestod i det Sind, der „for Andres Vel kan tjene og ofre
og glemme sig selv“, og hun fortæller om, hvordan hun og
hendes Sødskende især har nydt godt af denne Gave, så at
Moderen efter sin Mands tidlige Død i et af Krigsårene kunde
blive både „Fader og Moder for dem“, og give dem et sjældent
godt Hjem i København.

Der voksede hendes Børn op, og ved Moderens kærlige, levende
Deltagelse for alt hvad godt der var fremme i Tiden, fik de
Adgang til de Vennekredse, hvor de selv som Voksne bedst
kunde føle sig hjemme.

Fru Wagners Søster var gift med Præsten Peter Fenger, først
Præst i Slotsbjergby på Sjælland, senere ved Frelserskirke på
Kristianshavn. - I dette Hjem tilbragte Datteren Charlotte
mange Ferier, og følte sig altid taknemlig for, hvad hun
hentede der. - Hun blev konfirmeret i Frelsers Kirke af Pastor
Fenger, som han også var den, der ægteviede hende til Ludvig
Schrøder, da hun 20 År gammel blev hans Brud. - Som Student
og ung teologisk Kandidat kom han meget i Fru Wagners Hus
som en god Ven af hendes ældste Søn Ludvig Wagner og vandt
der tidligt sin Fæstemø.

Da Schrøder nu for nylig på hendes Jordefærdsdag talte om det
lange, lykkelige Samliv, de havde fået Lykke til at leve, fortalte
han med det samme, hvor forskellige deres Livskår vare blevne
fra dem, hun havde tænkt sig i et hyggeligt Præstegårdshjem
på Landet i Lighed med dem, hun kendte fra Slotsbjergby eller
fra Vilstrup og Stege, hvor hun havde gæstet Præsten F. E.
Boisens Hjem, som Veninde af hans Børn. - Han udtalte tillige
sin Tak og Glæde over, at hun så tillidsfuldt og glad kunde
følge ham, da han valgte Højskole fremfor Præstegerningen,
og uden Suk eller Ængstelse stå ved hans Side som en trofast
og kærlig Medhjælper på de den Gang ubanede Veje.

Det var i Rødding, de fik deres første lille Hjem, og hvor ofte
har jeg ikke hørt hende udtale sin Glæde over det. Det nye Liv
mellem jævne Landsbyfolk med Pastor Svejstrup og hans
Hustru som nærmeste Naboer og Skolen med dens store,
oplivende Gerning tiltalte hende meget.

Her blev hendes ældste Søn født, og her tilbragte hun bevæ-
gede Dage, da Krigen 64 lukkede Skolen og standsede hendes
Mands Gerning dér, - så de måtte tilbringe Vinteren 64-65 i
Barndomshjemmet i København.

Sommeren 65 boede de allerede som Nybyggere i Askov. -
Enkelte Venner dér fra Egnen kaldte ad dem og ønskede

Højskolen fortsat der, og villigt fulgte de Kaldet og fik i Sommerens Løb rejst en lille, uanselig Bygning, så Skolen kunde åbnes der om Efteråret for en lille Flok mandlige Elever.

Sommeren før havde de samlet enkelte af Egnens ganske unge Piger i deres lille private Bolig. Fru Schrøder havde undervist dem i Håndarbejde, mens Schrøder mellem dem gjorde sit første Forsøg på at holde Højskole for Piger. Da både Eleverne, han og hans Kone var glade for Forsøget, samlede de næste Sommer 22 unge Piger rundt om fra Landet, og Pigeskolen i Askov har siden hvert År set store Skarer flokke sig, som med Glæde har lyttet til Ordet, der lød, deltaget i Undervisningen, der gaves, og følt sig som hjemme i det gæstfrie og lyse Højskolehjem, hvor Fru Schrøder var den aldrig trættede Husmoder.

Naturligvis har den unge Hustru og Moder ikke altid haft lette Kår. - Små og tarvelige var Forholdene, hun især i Askov gik ind til; men med Smil og Tak tog hun Gerningen op og følte det som en Lykke at kunne dele den med sin Mand og mer end i nogen anden Stilling at kunne være hans Medhjælp i Småt som i Stort.

For os Elever havde hun altid et venligt Ord og en aldrig svigtende Deltagelse for vort Ve og Vel. Gamle Fru Wagner og hendes yngre Datter, Anna, opholdt sig Sommeren 64-65 i Askov og bidrog ikke lidt til, at Hjemmet blev fyldigere og rigere for Eleverne, der i sjælden høj Grad færdedes frit imellem dem, der hørte Huset til. - Da Bedstemoder, som vi allerede den Gang kaldte Fru Wagner efter lille Jens Schrøder, ved Midsommertid holdt Fødselsdag, fødtes om Morgenens tidligt hendes ældste Datterdatter, og da hun den sidste Skoledag blev bragt til Dåben og fik sin Mormoders Navn Margrete Sofie Charlotte, stod vi alle til vor store Glæde Fadder til den lille Pige.

Vi havde sikkert alle Indtrykket af, at Forældrene på den Måde vilde bestyrke os i Glæden over, at vi stod dem nær, og at de fremdeles vilde stå i Venskabsforhold til os, så vi naturligvis end mere følte os knyttede til den lille Margrete. Siden er hun selv som Fru Konstantin Hansen bleven Moder til en stor Børneflokk og minder stadigt sine gamle Venner om sin Moder og Bedstemoder ved i kærlig Deltagelse for andre at træde i deres Spor. -

Det er kun 3 Sommermåneder, et almindeligt Sommerophold for Piger varer. - Tidt må vi undres over, at en så kort Skoletid kan få så stor og tidt gennemgribende Betydning for Eleverne.

At den fik det for mig og for mange af mine samtidige Kammerater, vil vi altid for en stor Del være Fru Schrøder taknemmelige for. - I så rigt Mål færdedes hun venligt iblandt os, og lukkede sit Hjem op for os, så flere af os Livet igennem bleve ved at føle os som hjemme der.

Meget snart blev Elevflokkenes Antal jo større og større. Lige fra den første Tid kunde det tidt knibe med Husrum, men aldrig med Hjerterum, som altid blev det rådende.

Hvor står det tydeligt for mig, hvordan jeg en Dag en følgende Sommer, da jeg var i Askov på et kortere Besøg, fandt et lille

hyggeligt Gæstekammer ude på Loftspladsen ved et Gavlvindue. Der havde Fru Schrøder på flere stærke Jernkroge ophængt sit store, dejlige Gulvtæppe, så det dannede Væggene i et kønt lille Gæstekammer. Jeg havde før set Gulvtæpper opbevarede med stor Omhu, indstrøet med Peber og Kampfer, at de ikke skulde tage Skade af Møl; men at hun, trods sin Omhu for alt, hvad der hørte Hjemmet til, havde Sind til at lade det alt træde i Gæsters og Venners Tjeneste, gjorde et varigt Indtryk på mig og står tidt endnu manende for mig som en Opfordring til i nogen Måde at følge hendes Eksempel: ikke at kalde noget sit eget, som kan være til Hjælp for andre. -

Endnu et lille Træk fra de første Skoleår kan jeg ikke holde tilbage.

I Sommeren 69 blev der bygget en ny og større Beboelseslejlighed i Askov. Samme År opløste Fru Wagner sit Hjem i København og vilde for Fremtiden bo hos sine Børn i deres forskellige Hjem, særligt var det i Askov, hun tænkte at tilbringe sin meste Tid, og dertil sendte hun det meste af sit Indbo, dels for selv at møblere sine Værelser med de kendte, kære Ting, dels for at Fru Schrøder skulde have en Del af dem i sit nu større Hus. Undervejs indtraf det mærkelige Uheld, at der mellem Kolding og Askov gik Ild i den store Fragtvogn, hvorpå alt Tøjet var pakket. En stærk Modvind hindrede Kusken i at mærke Branden, før alt var fortæret af Luerne, og kun med Nød og næppe kunde han få Hestene spændt fra Vognen, uden at de tog Skade. Han kom derfor aldeles tomhændet til Askov og fortalte Begivenheden, som voldte ikke alene Fru Wagner men også hendes Datter både Tab og Sorg.

En Del gamle Askov-Elever fik da Lyst at sende hende en lille Pengegave. Den har sikkert ikke været betydelig og ikke kunnet udfylde ret mange Savn i det store nye Hus, men da jeg igår fik hendes taknemlige, lille Brev frem, som hun bad Giverinderne sende rundt fra den ene til den anden, stod hendes nøjsomme, taknemlige, milde Skikkelse så levende for mig, at jeg drister mig til at afskrive det ordret, som det lød:

„Kære Veninder!

Da jeg i Tirsdags Aftes lukkede min Kommodeskuffe op, fandt jeg deri en lille Æske med Udskrift til mig og deri en Gave så stor, at jeg blev helt ydmyg og lille ved den. Lille Jens, som stod ved Siden af mig og nok kendte de runde Daleres men ikke de brune og blå Sedlers Værd, udbrød i Forundring: „Men Mor, nu er du da grov rig“. - Gamle Flor, som besøgte os i de Dage, og som samme Aften havde klaget over, at vor Gerning var anstrængende og vort Levebrød lille, græd, da jeg om Morgen viste ham mit store Fund og spurgte ham, om han endnu fandt Levebrødet lille? - Kære Veninder! Tak for den Kærlighed, som ligger bag ved denne Gave, og Tak for Gaven selv, som vi nu vil bruge, så godt vi forstår, til hvad vi trænger til og ellers ikke godt kunde få. Ja, Tak alle I, som jeg tidt har den Glæde at se, og de af Eder, som jeg ikke ser, men hvor dog Blik og Smil, som ingen ser, mødes med Sjæleøjne. Ja, Gud ske Lov for Kærlighedsbåndet imellem os, han er dog den, fra hvem al god Gave kommer, først og sidst Kærlighedsgaver. Han bevare os i sin Nåde i Kærlighed til hverandre. -

Eders hengivne og taknemlige *Charlotte Schrøder.*

I 42 År fik Ludvig og Charlotte Schrøder Lykke og Lov til at følges ad og dele alt med hinanden.

De 39 År har de boet i Askov. Her er deres mange Børn opvoksede. - Mange af dem har alt længe haft egne Hjem, og foruden af 7 Sønner, som bar hendes Kiste til Graven, blev hun fulgt dertil af 2 Døtre, af 2 Svingersønner, af Svingerdøtre og en stor Flok Børnebørn. 2 Sønner er døde som små, og en voksen Datter, Julie, døde for 4 År siden.

Hvor var det svært for hende at skulle undvære denne yngste, livlige og kærlige Datter, og hvor truede Sorgen herover med at bryde hendes Livsmod og Glæde. Men i Troen på Kødets Opstandelse og evigt Liv fandt hun også denne Gang Trøsten. Den fulgte hende, da snart efter den alvorlige, lange Sygdom bandt hende selv til Sygelejet, så hun trods alle Lidelser med Frimodighed kunde gå Døden i Møde. - Hvor var hun en kærlig og omhyggelig Moder for den store Slægt, og hvor rakte hendes moderlige Evner vidt, så det var med fuld Sandhed, der kunde synges ved hendes Båre: „Askov ligger i Sørgetvang, for Moder er lagt i Dvale“. Det følte ikke alene Børn og Børnebørn, det følte hendes mange og trofaste Tyende og Husfæller, og det følte endelig vi, såre mange al Egnens bosiddende Mænd og Kvinder, som hun tidt på mange Måder havde hjulpet til Rette og tidt med moderlig, opofrende Kærlighed stået bi med Råd og Dåd.

Det var et forholdsvis stort og altid gæstfrit Hus, hun fra første Færd blev Husmoder for her i Askov. - Men alt som Årene gik, blev det ganske ualmindelig mange Mennesker, der kom til at nyde godt af hendes sjældne Husmoderevner. Foruden de mange Elever, der både i kortere og længere Kursus og Mødetider boede under Skolens Tag, modtog Schrøders Gæster, ikke blot fra hele Danmark, men fra hele Norden. - Den danske Højskole har jo vakt Opmærksomhed ud over Landets Grænser, og mange var de, som på nær Hånd havde Lyst at lære den at kende, som med en eller anden særlig Interesse søgte Samarbejde og Forståelse der eller søgte Oplysning og Hjælp i forskellige Retninger.

Trods det svage Helbred og de små legemlige Kræfter, hun gennem mange År har havt, har hun kunnet løse sin Opgave ikke alene som Hustru og Moder, men også som Husmoder og Værtinde, som måske ingen anden.

Et særegent godt Greb har hun haft til at knytte sine Medhjælpere og Tyende til Hjemmet og dets Gerning, så hun altid havde trofast og god Hjælp, der på en hyggelig, stilfærdig Måde røgtede Husets Tarv.

Et af de første År, jeg kendte hende, har jeg hørt hende sige: „Det gælder om at vise sine Piger Tillid og aldrig lade den svigte, før de har nødt os til det ved at vise Utroskab“. Jeg tror sikkert, at hendes store, venlige Tillid også i dette Forhold har vist sig at være til Hjemmets Gavn.

Da jeg i et af hendes sidste Leveår var til Stede i Askov ved en stor Festlighed og udtalte min Forundring over, at hun med de få og små Kræfter kunde tåle en sådan Dag og få så mange Gæster bespiste så festligt og kønt, pegede hun med et glad

Smil på 2 af sine mangeårige huslige Medhjælpere og sagde: „Det kan jeg jo sagtens, når jeg har sådanne Piger“, og jeg forstod, at de Piger, der havde en sådan Madmoder, kunde røgte deres tidt anstrengende Gerning med Glæde.

De følte, som vi alle, der tidt i huslige Spørgsmål nød godt af hendes rige Erfaring, og tidt hentede Råd hos hende, at hun anså intet om end nok så ringe husligt Arbejde for at være for lille til at blive udført med Omhu og til at blive påskønnet, når det bliver gjort. Men samtidig følte vi, at hendes Tanker og Interesser gik langt videre, så hun med fuld Forståelse delte sin Mands Gerning og med et lyst og frejdigt Håb, en urokkelig Tro og vidt favnende Kærlighed omsluttede det danske Folks som den kristne Menigheds Sag, der fra hendes tidlige Ungdom lå hende varmt og levende på Sinde.

Sluttelig vil jeg kun endnu nævne de Ord, som jeg er vis på, vi er mange om at sande, og som en af Askovs Venner under Mærket G. M. sang ved hendes Jordefærd:

Hygger Hustruen Bondens Hjem,
Og synger hun glad i Stue.
Mangen lærte det vist af dem
I Askov hos Husets Frue.
Dansk i Sind og dansk i Hu
Vilde hun, hvor Danske bo,
Rejse Hjemmets Hygge!

Derfor hygges end Askov-Hjem,
Er Moder end lagt i Dvale.
Derfor bærer vor Tak vi frem
Gud Fader i Himlens Sale.
Tak for her og Tak for hist,
Modersmilet stråler vist
Nyt i Paradiset.

Georgia Pedersen, f. la Cour.

- denne tekst er fundet i tidskriftssamling på internettet -
- under adressen: -

<http://www.kvinfo.dk/side/444/?action=4&itemid=9462&searchtext=>

- slægtshistoriske oplysninger om familien Schrøder -
- og Margrethe Sophie Charlotte Manthey -
- kan findes på adressen: -

<http://www.schroeder.dk/slaegt/getperson.php?personID=I34&tree=schroeder>